

Samlivsbrudd – er du sikret?

Mange ekteskap og samboerskap går hvert år i oppløsning. Kjenner du til dine rettigheter?

Gry Fremstad,
Advokat i Nordea Private Banking

Gry Fremstad, advokat i
Nordea Private Banking

Samboere

Samboere eier fullt ut det de hadde med seg inn i forholdet og det de har kjøpt så lenge forholdet har vart. Hvis du kan dokumentere eierskap, kan du også ta med eiendelen ut ved et senere brudd. Ved å opprette en samboerkontrakt kan dere slippe unødige diskusjoner om hvem som eier hva i etterkant.

Ektefeller

For ektefeller er det annerledes. Et formuesforhold mellom ektefeller kan omfatte enten felleseie, særeie eller en kombinasjon av disse (samt eventuelt sameie). Ordningen dere har valgt vil kunne få stor betydning når ekteskapet opphører (enten ved skilsmisse eller ved død).

Når ekteskapet opphører skal formuen deles. Dette kaller vi et «skifte». Ved et skifte skal det tas stiling til hvilke eiendeler hver av dere har/hadde krav på og hvordan de skal fordeles.

Felleseie

Utgangspunktet er at ektefeller har felleseie dersom de ikke har avtalt noe annet. Dette betyr at de fleste ektepar i dag har felleseie. Felleseie betyr likevel ikke at man eier tingene sammen, kun at formuen ved et fremtidig brudd skal deles likt. (Den som har anskaffet eiendelen (ved kjøp, arv eller gave) eier og disponerer eiendelen så lenge ekteskapet varer).

Særeie

I stedet for felleseie, kan dere avtale fullt eller delvis særeie. Et særeie betyr at eiendelen ikke skal deles ved et samlivsbrudd. Et særeie kan for eksempel tidsbegrenses, eller gjøres betinget.

Hvis man velger en ordning med særeie, vil særeiet også gjelde ved død – med mindre dere avtaler noe annet. Mange ektefeller ønsker kun å sikre seg mot et brudd og avtaler at særeiet skal kunne omdannes til felleseie ved død (såkalt «særeie i live – felleseie ved død»).

Husk også at hvis din ektefelle skal kunne sitte i uskiftet bo med dine særeiemidler, må dette avtales konkret.

En opprettelse av særeie skal alltid skje gjennom en [ektepakt](#). En ektepakt er en juridisk bindende avtale mellom dere som ektefeller. Her må det følges formkrav ved opprettelsen; bl.a. skal avtalen være skriftlig og undertegnes av vitner.

For å oppnå rettsvern for hverandres kreditorer må ektepakten i tillegg tinglyses i [Ektepaktregisteret](#) i Brønnøysund. Gebyret for en slik tinglysning er i følge Brønnøysundregisteret (pr. 1.8.2016) kr 1516.

Enkelte gjenstander kan også bli særeie uten at dere selv har bestemt det. Dette skyldes at en arvelater eller giver kan bestemme at arven eller gaven skal være mottakerens særeie. Et slikt påbud om særeie må i så fall gjøres senest samtidig med at arven/gaven gis for å være gyldig.

Hva med mottatt arv/gave?

Samboere

Som samboer eier du fullt ut det du har brakt med deg inn eller mottatt senere som arv eller gaver. Disse kan du derfor ta med deg ut ved et brudd.

Ektefeller

Ektefeller kan som hovedregel kreve at arv/gaver som er mottatt før eller under ekteskapet skal holdes utenfor delingen (såkalt «skjevdeling»). Det er imidlertid et vilkår for skjevdeling at verdiene må være i behold når det skiftes: Hvis du har arvet et betydelig beløp fra dine foreldre som har blitt benyttet til ferieturer og annet forbruk, har du dessverre gått glipp av muligheten til å kreve midlene skjevdelt. Et ombytte i andre gjenfinnbare eiendeler kan imidlertid kreves skjevdelt.

For å unngå skjevdelingskrav som ikke er reelle, har lovgiver gjort det klart at disse midlene klart må kunne føres tilbake som arv/gavemidler. Lovens henvisning til «klart føre tilbake til» medfører at det må foreligge sannsynlighetsovervekt – m.a.o. mer enn 50 % sannsynlighet.

Et krav om skjevdeling vil likevel ikke føre frem, eller eventuelt bli redusert dersom det:

- fører til et urimelig resultat
- dersom sterke grunner taler for det

Gaver mellom samboere/ektefeller

Som et utgangspunkt har du ikke krav på å få tilbake vanlige gaver som gis til fødselsdag, jul, osv. Hva som anses for å være «vanlige gaver» må vurderes konkret; bl.a. i forhold til gavens størrelse, gavens art, samt giverens økonomi.

Samboere

Større gaver av økonomisk verdi som blir gitt med en bestemt hensikt (brutt ved samlivsbruddet), kan likevel kreves tilbake.

Ektefeller

Dersom gaven er av større økonomisk verdi, skal den være gitt i ektepakts form for å være gyldig mellom ektefeller. (Gaver som består i livsforsikring, pensjon eller lignende trenger ikke være gitt i ektepakts form for å være gyldig.)

Husk at for å få rettsvern mot kreditorer, må ektepakten også tinglyses i Ektepaktregisteret.

Ektepakt og veiledning

Ekteskapsloven krever at større gaver og andre bestemte avtaler mellom ektefeller skal inngås i ektepakts form for å være gyldig.

Dette gjelder bl.a. dersom dere:

- ønsker å avgrense felleseie ved å avtale særeie
- ønsker å innskrenke retten til skjevdeling
- ønsker å gi hverandre større gaver

Mer informasjon om ektepakt og veiledning til opprettelse av ektepakt finner du [her](#).

Lykke til!

[Andre interessante jusartikler finner du her på våre nettsider >](#)

Gry Fremstad

Advokat

Nordea Private Banking

gry.fremstad@nordea.no

Denne informasjonen er utarbeidet av Nordea Private Banking og er ment som generell informasjon til personlig bruk for de kundene som mottar den fra Nordea. Informasjonen må ikke sees som noen konkret anbefaling om bestemte disposisjoner, transaksjoner eller råd om konkrete investeringer. Egnetheten eller hensiktsmessigheten av en bestemt disposisjon, transaksjon eller investering vil avhenge av din egen situasjon og dine målsetninger.

Før du gjør konkrete disposisjoner, bør du tenke igjennom om dette er egnet eller hensiktsmessig for deg, og vi oppfordrer deg uansett til å konsultere din personlige rådgiver/advokat. Informasjonen er basert på kilder som Nordea Private Banking anser som pålitelige, men det innhentes ingen garantier om nøyaktigheten eller fullstendigheten av opplysningene. Nordea Private Banking og selskapene i Nordea-konsernet eller undertegnede påtar seg ikke ansvar for tap som måtte oppstå på grunn av bruk av denne informasjonen.